

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

Αριθμός Γνωμοδότησης: 102/2014
ΤΟΥ ΝΟΜΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ
Δ' ΤΜΗΜΑΤΟΣ
Συνεδρίαση της 18.3.2014

ΣΥΝΘΕΣΗ:

Πρόεδρος: Ανδρέας Φυτράκης, Αντιπρόεδρος Ν.Σ.Κ.

Μέλη: Χρυσαφούλα Αυγερινού, Στέφανος Δέτσης, Βασιλική Δούσκα, Ιωάννης Χαλκιάς, Δήμητρα Κεφάλα, Κωνσταντίνος Κηπουρός, Αθηνά Αλεφάντη και Παναγιώτης Παπάς, Νομικοί Σύμβουλοι του Κράτους

Εισηγήτρια: Βασιλική Δούσκα, Νομικός Σύμβουλος του Κράτους.

Αριθμός Ερωτήματος : Το υπ' αριθμ. 105672/631/7.2.2014 έγγραφο της Γενικής Γραμματέως ΥΠΕΚΑ

Περίληψη Ερωτήματος: Με το άνω ερώτημα τίθενται τα κάτωθι επί μέρους ερωτήματα ως προς τη νομιμότητα και την ισχύ των παρακάτω διοικητικών πράξεων εγκρίσεων επέμβασης σε δημόσιες δασικές εκτάσεις στη θέση «Πούλος-Καλογεροβούνι» Δήμου Μολάων και Δήμου Ζάρακα και «Γκρόπες – Ράχη – Γκιώνη» Δήμου Ζάρακα για κατασκευή ΑΣΠΗΕ:

1. α) Εάν οι με αριθμ. 1407/25-11-1999 και 1408/25-11-1999 αποφάσεις του Γενικού Γραμματέα της Περιφέρειας Πελοποννήσου, με τις οποίες χορηγήθηκαν εγκρίσεις επέμβασης σε δημόσιες δασικές εκτάσεις για την κατασκευή έργων υποδομής παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας για τα

οποία έργα, ενοποιηθέντα στη συνέχεια εκδόθηκε η υπ' αριθμ. οικ. 133877/23.12.2010 απόφαση του Υπουργού ΠΕΚΑ για την Έγκριση Περιβαλλοντικών όρων, στην οποία ενσωματώθηκαν σύμφωνα με το άρθρο 24 του ν. 3468/2008 οι προβλεπόμενες από τον ν. 998/1979 εγκρίσεις επέμβασης σε δασικές εκτάσεις πολύ μεγαλύτερες των αρχικών, θεωρούνται νόμιμες και ισχυρές και επομένως με την ενσωμάτωσή τους στην ΑΕΠΟ υπήρξε κατάργησή τους;

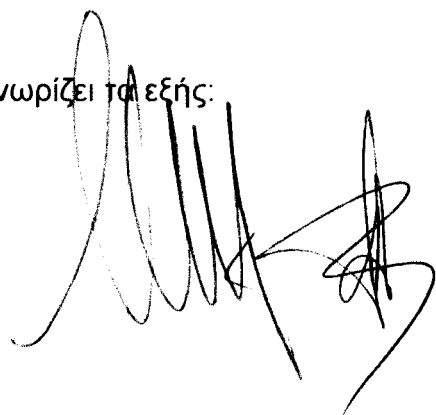
β) Εάν στο ανωτέρω ερώτημα προσήκει θετική απάντηση, και δεδομένης της αλλαγής του χωροταξικού σχεδιασμού των ανωτέρω αιολικών πάρκων, που είχε ως συνέπεια, τμήματα των εκτάσεων στα οποία αρχικώς πραγματοποιήθηκε επέμβαση, να μην περιληφθούν στην με αριθμ. οικ. 133877/23.12.2010 απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, οφείλει η Διοίκηση, πέραν της κήρυξης των εκτάσεων αυτών ως αναδασωτέων, να προχωρήσει και στην έκδοση Πρωτοκόλλου Διοικητικής Αποβολής και μηνυτήριων αναφορών;

2. Εάν στο ανωτέρω 1.α ερώτημα προσήκει αρνητική απάντηση, η Διοίκηση οφείλει να ανακαλέσει τις ανωτέρω αποφάσεις και να προβεί στην λήψη των προβλεπόμενων από τη δασική νομοθεσία μέτρων προστασίας των εκτάσεων ή προβαίνει σε ρητή κατάργηση της αντικαθιστάμενης πράξης (με την έκδοση αντίστοιχης διαπιστωτικής πράξης) κηρύσσοντας τις εκτάσεις που δεν καλύπτονται από την υπ' αριθμ. οικ. 133877/23.12.2010 απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής ως αναδασωτέες, χωρίς τη λήψη πρόσθετων μέτρων προστασίας του;

Επί των ανωτέρω ερωτημάτων το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους, γνωμοδότησε ως εξής:

Ι. ΙΣΤΟΡΙΚΟ:

Επί του ιστορικού της υποθέσεως η Υπηρεσία μας γνωρίζει τα εξής:

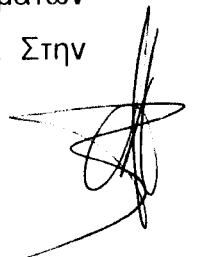
3

«Α.Με τις αριθ. 1407/25-11-1999 και 140825-11-1999 αποφάσεις του Γενικού Γραμματέα της Περιφέρειας Πελοποννήσου χορηγήθηκε έγκριση επέμβασης σε δημόσιες δασικές εκτάσεις εμβαδού 311 τ.μ. έκαστη, για την κατασκευή έργων υποδομής παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας στις θέσεις «Γκρόπες – Ράχη – Γκιώνη» (χάριν συντομίας πρώτο έργο) και «Καλογεροβούνι – Πούλος» (χάριν συντομίας δεύτερο έργο) των Δήμων Ζάρακα και Μολάων στις ΑΙΟΛΙΚΗ ΜΟΛΑΩΝ ΛΑΚΩΝΙΑΣ ΑΕΒΕ και ΑΛΦΑ ΑΙΟΛΙΚΗ ΜΟΛΑΩΝ ΛΑΚΩΝΙΑΣ ΑΕΒΕ αντίστοιχα.

Έπειτα, με τις Δ6/ Φ17.128/οικ.3006/27.12.2001 και Δ6/Φ17.132/οικ.3010/24.1.2002 αποφάσεις του Υπουργού Ανάπτυξης όπως τροποποιήθηκαν στη συνέχεια χορηγήθηκε στις ανωτέρω εταιρείες άδεια παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας για αιολικό σταθμό (ΑΣΠΗΕ) συνολική ισχύος 20,4 και 17,1 MW αντίστοιχα. Με την απόφαση 3596/2007 του Συμβουλίου της Επικρατείας οι ανωτέρω αποφάσεις ακυρώθηκαν, λόγω ελλείψεως του προβλεπόμενου από τα άρθρα 7 και 10 του ν. 2742/1999 τομειακού χωροταξικού σχεδιασμού. Συνέπεια της ακυρώσεως των ανωτέρω πράξεων ήταν να διακοπούν οι εργασίες κατασκευής των εν θέματι ΑΣΠΗΕ και να παραμείνουν ημιτελή και ανολοκλήρωτα τα εκτελούμενα έργα (καθώς και τα προβλεπόμενα στην ΑΕΠΟ έργα αποκατάστασης του φυσικού περιβάλλοντος), που έως τότε πραγματοποιούντο δυνάμει των από 29-12-2004 και 21-9-2004 εκδοθέντων πρωτοκόλλων εγκατάστασης του Δασαρχείου Μολάων στο χώρο εργασιών των αιολικών πάρκων. Ειδικότερα, μέχρι την ως άνω διακοπή και την έκδοση της απόφασης ΣΤΕ 3597/2007, στο χώρο του έργου είχαν ήδη διανοιχθεί οι οδοί πρόσβασης, το εσωτερικό οδικό δίκτυο των ΑΣΠΗΕ και οι πλατείες στις οποίες επρόκειτο να εγκατασταθούν οι ανεμογενήτριες (Α/Γ).

Οι μετέπειτα ενέργειες περιβαλλοντικής αδειοδότησης του ΑΣΠΗΕ, κατά την οποία διερευνήθηκαν και οι συνεργιστικές επιπτώσεις του με άλλα συναφή έργα στην περιοχή, συνέπεσε με την έγκριση του Ειδικού Πλαισίου Χωροταξικού Σχεδιασμού για τις ΑΠΕ (ΦΕΚ Β 2464/3.12.2008), δυνάμει του οποίου ο Νομός Λακωνίας κατετάγη στις Περιοχές Αιολικής Προτεραιότητας (ΠΑΠ). Την ίδια περίοδο εκδόθηκαν (κατ' εφαρμογή του άρθρου 24 παρ. 2 του ν. 3468/2006) οι πράξεις χαρακτηρισμού του Δασάρχη Μολάων με αριθ. 1969/13-10-2008 εμβαδού 1.027.40 στρεμμάτων στη θέση του πρώτου έργου και αριθ. 1668/13-10-2008 εμβαδού 872.960 στρεμμάτων στη θέση του δευτέρου έργου, που χαρακτήρισαν τις εκτάσεις ως δασικές. Στην

3

προσαρτώμενη στην πράξη έκθεση αυτοψίας (26.9.2008) αναφέρεται ότι το έδαφος της έκτασης (με κλίση 15-30%) «είναι βραχώδες και δεν επιδέχεται καλλιέργειας», ενώ σε διάφορα σημεία της «είναι σήμερα γυμνή», εκεί όπου έχουν δημιουργηθεί πλατείες και οδικό δίκτυο πρόσβασης», δεδομένου ότι «έχει εγκριθεί προς επέμβαση, προκειμένου να χρησιμοποιηθεί για αιολικό πάρκο ...»

Ενώ η διαδικασία περιβαλλοντικής αδειοδότησης συνεχιζόταν και οι ανωτέρω πράξεις χαρακτηρισμού είχαν τελεσιδικήσει εκδόθηκαν οι αριθ. 1291/31-5-2010 και αριθ. 1255/31.5.2010 αποφάσεις του Γενικού Γραμματέα Πελοποννήσου για την κήρυξη αναδάσωτέας έκτασης εμβαδού 157.313,17 τ.μ. στη θέση του πρώτου έργου και 128.618.47 τ.μ. στη θέση του δευτέρου έργου, με τη αιτιολογία ότι οι καταληφθείσες και εκχερσωθείσες από την εταιρεία εκτάσεις είναι μεγαλύτερες των εγκριθεισών με τις αριθ. 1407/25-11-1999 και αριθ. 1408/25-11-1999 αποφάσεις του Γενικού Γραμματέα της Περιφέρειας Πελοποννήσου για την εγκατάσταση των ΑΣΠΗΕ.

Με τις 2646/2011 και 2645/2011 αποφάσεις του Συμβουλίου της Επικρατείας, που εκδόθηκαν κατόπιν προσφυγών των εταιρειών για ακύρωση των αποφάσεων αναδάσωσης, οι ανωτέρω πράξεις αναδάσωσης ακυρώθηκαν ως παρανόμως και ανεπαρκώς αιτιολογημένες. Τούτο διότι δεν έλαβαν υπόψη τους τη συνολική περιοχή επέμβασης για την εκτέλεση των έργων (ΑΣΠΗΕ) και των συνοδών αυτών έργων. Ειδικότερα, όπως προκύπτει από το λεκτικό της απόφασης, σε συνδυασμό και με το τοπογραφικό διάγραμμα Κλίμακας 1:5.000 του Μηχανικού Αθανάσιου Κούνη, που θεωρήθηκε από το Δασαρχείο Μολάων και αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της απόφασης, καθώς και το αριθ. 1348/24.11.1999 σχετικό έγγραφο του Δασάρχη Μολάων, «εγκρίθηκε επέμβαση σε δασική περιοχή μεγαλύτερη των 311 τ.μ., εφόσον σε αυτήν περιλαμβάνονταν η θέση ενός κτιρίου ελέγχου - υποσταθμού, ο δρόμος επικοινωνίας μεταξύ των Α/Γ πλάτους 5 μ και ο δρόμος πρόσβασης στις θέσεις του έργου». Τούτο άλλωστε συνάγεται και από τις μεταγενέστερες ενέργειες της Διοίκησης στο πλαίσιο της τελευταίας προσπάθειας αδειοδότησης του έργου, σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 3468/2006, ήτοι τα αναφερόμενα στη σκέψη 5 των αριθ. 71191/2498/10.11.2008 και 2690/21.11.2008 έγγραφα της Διεύθυνσης Δασών Ν. Λακωνίας και της Διεύθυνσης Δασών Περιφέρειας Πελοποννήσου, σύμφωνα με τα οποία οι επεμβάσεις αφορούν συνολικά 109.037,50 τ.μ. (36.000 τ.μ. για διαμόρφωση των πλατειών των Α/Γ 4.000 τ. μ. για κατασκευή οικίσκου και 69.037,50

τ.μ. για διαμόρφωση δρόμων) για το πρώτο έργο και 80.215,00 τ.μ. (36.000 τ.μ. για διαμόρφωση των πλατειών των Α/Γ 4.000 τ. μ. για κατασκευή οικίσκου και 40.215 τ.μ. για διαμόρφωση δρόμων) για το δεύτερο έργο.

- Προς συμμόρφωση στις ανωτέρω ακυρωτικές αποφάσεις το Δασαρχείο Μολάων ζήτησε με τα έγγραφα του αριθ. 255/6.2.2013 και αριθ. 318/8.3.2013 από τη Διεύθυνση Δασών ΠΕ Λακωνίας να του χορηγήσει «Πλήρη στοιχεία των νομίμως αδειοδοτηθεισών εκτάσεων» για τα δύο επίμαχα έργα στις θέσεις «Γκρόπες - Ράχη - Γκιώνη» και «Καλογεροβούνι - Πούλος». Στο πλαίσιο αυτό τέθηκε ζήτημα «νομιμότητας και εγκυρότητας» των αποφάσεων αριθ. 1407/25-11 -1999 και αριθ. 1408/25-11-1999 του Γενικού Γραμματέα Περιφέρειας Πελοποννήσου, στις οποίες στηρίχθηκαν οι ανωτέρω ακυρωτικές αποφάσεις αλλά και οι ίδιες η ακυρωθείσες πράξεις. Η Διεύθυνση Δασών Π Ε Λακωνίας με το αριθ. 2613/28.8.2013 ζήτησε να αποφανθεί επ' αυτού η Διεύθυνση Συντονισμού & Επιθεωρήσεων Δασών της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Πελοποννήσου, Δυτικής Ελλάδος & Ιονίου και αυτή με τη σειρά της προώθησε το αίτημα της Διεύθυνσης Δασών Π Ε Λακωνίας στην Δ/ση Προστασίας Δασών και Φ.Π. του ΥΠΕΚΑ.

Των τελευταίων αλληλογραφιών, και παρά το γεγονός ότι οι προαναφερόμενες αποφάσεις του ΣτΕ δεν είχαν εκδοθεί, προηγήθηκε η έκδοση της αριθ. οικ. 133877/23.12.2010 απόφασης του Υπουργού Περιβάλλοντος Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, με την οποία εγκρίθηκαν οι περιβαλλοντικοί όροι για την κατασκευή και λειτουργία των εν θέματι ΑΣΠΗΕ, συνολικής ισχύος 36MW, έργων οδικής πρόσβασης και ηλεκτρικής διασύνδεσης στις θέσεις «Γκρόπες -Ράχη - Γκιώνη» και «Καλογεροβούνι - Πούλος» των Δήμων Ζάρακα και Μολάων. Στην απόφαση αυτή ενσωματώθηκαν σύμφωνα με το άρθρο 24 του ν.3468/2006 οι προβλεπόμενες από τον ν.998/1979 εγκρίσεις επέμβασης σε δασική έκταση, συνολικής επιφάνειας 104.357 τ μ και 72.715 τ μ αντίστοιχα , εκ των οποίων: Για τη θέση «Γκρόπες - Ράχη - Γκιώνη»:

- α) 31.500 τ μ για την εγκατάσταση 21 Α/Γ συνολικής ισχύος 18,9 MW (διαμόρφωση πλατειών),
- β) 4 000 τ.μ. για την κατασκευή οικίσκου
- και γ) 69.037,50 τ μ για τη διαμόρφωση των δρόμων

Για τη θέση Καλόγεροβούνι - Πούλος»:

- α) 28.500 τ μ για την εγκατάσταση 19 Α/Γ συνολικής ισχύος 17.1 MW (διαμόρφωση πλατειών),
 β) 4 000 τ.μ. για την κατασκευή οικίσκου
 και
 γ) 40 215.00 τ μ για τη διαμόρφωση των δρόμων

Η ανωτέρω απόφαση ανακλήθηκε ακολούθως με την απόφαση οικ. 199088/10-5-2011 του ίδιου Υπουργού. Ήδη όμως με νεότερη υπουργική απόφαση με αριθ. ΑΠ 171122/16.10.2013 ανακλήθηκε η ανακλητική πράξη με αποτέλεσμα να αναβιώσει η αρχική απόφαση οικ. 133877/23.12.2010 του Υπουργού Περιβάλλοντος Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, η οποία και ισχύει σήμερα.

Β. Με την αριθ. 1322/2001 απόφαση του ΣτΕ, η οποία γνωστοποιήθηκε στις Δασικές υπηρεσίες της επικράτειας με την αριθ.93710/1463/26-7-2001 εγκύκλιο διαταγή, κρίθηκε ότι μη νομίμως χορηγήθηκε άδεια εγκατάστασης σταθμού ηλεκτροπαραγωγής με αιολική ενέργεια σε δασική έκταση, ανεξαρτήτως της νομιμότητας της τηρηθείσας διαδικασίας, βάσει της οποίας εκδόθηκε, και ακύρωσε αυτή ως αναγόμενη στην έλλειψη νομίμου ερείσματος, καθώς έκανε δεκτό ότι η πρόβλεψη για την εγκατάσταση των σταθμών αυτών σε δασικές εκτάσεις δεν στοιχεί σε νομοθετική πρόβλεψη αλλά έχει περιληφθεί σε υπουργική απόφαση που εξεδόθη δυνάμει νομοθετικής εξουσιοδότησης που προέβλεπε την ρύθμιση θεμάτων διαδικασίας, δικαιολογητικών και αναγκαίων λεπτομερειών για την έκδοση αδειών εγκαταστάσεως και λειτουργίας αιολικών σταθμών, και είναι ανίσχυρη ως τεθείσα εκτός των ορίων της νομοθετικής εξουσιοδότησεως. Η ανωτέρω εξουσιοδότηση δόθηκε κατόπιν με το ν.2941/2001 και η Διοίκηση όφειλε να προβεί στις κατά νόμο ενέργειες της για την αποκατάσταση της ορθότητας, σύμφωνα με τα οριζόμενα στη διάταξη της παρ. 8 του άρθρου 2 του νόμου αυτού.

Επίσης από την παρεπίμπτουσα κρίση των αριθ.2645/2011 και 2646/2011 αποφάσεων του ΣτΕ, με τις οποίες ακυρώθηκαν οι αριθ. 1255/31-5-2010 και 1291/31-5-2010 αποφάσεις κήρυξης αναδασωτέων εκτάσεων, προκύπτει ότι, παρά το γεγονός ότι με τις αριθ.1407/25-11-1999 και 1408/25-11-1999 εγκρίσεις

7

επέμβασης του Γενικού Γραμματέα Περιφέρειας Πελοποννήσου εγκρίθηκε επέμβαση σε δασική έκταση εμβαδού 311 τ.μ., η πραγματική έκταση περιβαλλοντικής αδειοδότησης των έργων αφορά σε εμβαδόν 109.037.50 τ.μ. για το πρώτο έργο και 80.215,00 τ.μ. για το δεύτερο έργο, όπως εισηγήθηκαν η Δ/ση Δασών Λακωνίας και η Δ/ση Δασών της Περιφέρειας Πελ/νήσου με έγγραφα τους στην τελευταία αδειοδότηση των εν λόγω έργων σύμφωνα με τις διατάξεις του ν.3468/2006.

Το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους με την αριθ.69/2002 Γνωμοδότηση του Α Τμήματος, η οποία έγινε αποδεκτή από τον Υπουργό Ανάπτυξης σύμφωνα με το αριθ. Δ6/Φ17.008/2924/20-6-2002 έγγραφο της Δ/σης Ανανεώσιμων Πηγών & Εξοικ. Ενέργειας, έκρινε ότι οι διατάξεις του άρθρου 2 του ν.2941/2001 εισάγουν μια γενική ρύθμιση, με την οποία παρέχεται νόμιμο έρεισμα και δη αναδρομικά από τη ισχύ του ν.2244/1994 για όλες τις μέχρι τότε εκδοθείσες άδειες εγκατάστασης ΑΣΠΗΕ σε δάση και δασικές εκτάσεις, εφόσον είχε εξασφαλισθεί και η αναγκαία κατά το άρθρο 58 του ν. 998/1979 έγκριση επέμβασης.

Επίσης, κρίνοντας σχετικά, αναφέρθηκε στη σαφή βούληση και στο σκοπό του νομοθέτη του ν. 2941/2001, που ήταν «να παράσχει νόμιμο έρεισμα αναδρομικώς και μάλιστα από την ισχύ του ν.2244/1994 όχι μόνο στις χορηγηθείσες άδειες εγκατάστασης αλλά και στις σχετικές εγκρίσεις επεμβάσεως σε δασικές εκτάσεις, η ύπαρξη των οποίων αποτελεί αναγκαία προϋπόθεση για την ισχυροποίηση των χορηγηθεισών αδειών εγκαταστάσεως», και συνεπώς εύλογα συνάγεται ότι. «Οι μη δικαστικώς ακυρωθείσες κατά τα παραπάνω εγκρίσεις επεμβάσεως παραμένουν ισχυρές, λόγω της ειδικής και ρητής αναφοράς του νόμου (παρ. 8 άρθρου 2 του ν.2941/2001) σ' αυτές, αναγνωρίζοντας έτσι και τη νόμιμη ύπαρξη τους». (ΝΣΚ69/2002)»

II ΚΡΙΣΙΜΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Ν. 998/1979 (ΦΕΚ 289 Α') «Περί προστασίας Δασών και των δασικών εν γένει εκτάσεων της χώρας.»

Άρθρο 58

Παρ.2 « Για την εκτέλεση έργων υποδομής για εγκαταστάσεις των δικτύων ηλεκτρισμού, στα οποία περιλαμβάνονται και τα δίκτυα σύνδεσης έργων

ηλεκτροπαραγωγής από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας με το Σύστημα ή το Δίκτυο του άρθρου 2 του ν. 2773/1999 (ΦΕΚ Α' 286) και των συνοδών έργων, καθώς και των δικτύων μεταφοράς και διανομής φυσικού αερίου και πετρελαϊκών προϊόντων μέσα σε δάση ή δασικές εκτάσεις, απαιτείται έγκριση του Γενικού Γραμματέα της οικείας Περιφέρειας.»

Ν. 3468/2006 (ΦΕΚ 129 Α') «Παραγωγή Ηλεκτρικής Ενέργειας και Ανανεώσιμες Πηγές»

Κεφάλαιο Ζ'

Άρθρο 24

Α.1. Το πρώτο εδάφιο της παραγράφου 2 του άρθρου 58 του ν. 998/1979 αντικαθίσταται ως εξής :

«2. Για την εκτέλεση έργων υποδομής, των εγκαταστάσεων δικτύων μεταφοράς και διανομής ηλεκτρικής ενέργειας, την κατασκευή υποσταθμών και κάθε, εν γένει, τεχνικού έργου που αφορά την υποδομή και εγκατάσταση σταθμών παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από Α.Π.Ε. ή Σ.Η.Θ.Υ.Α με χρήση Α.Π.Ε, στα οποία περιλαμβάνονται και τα έργα σύνδεσης με το Σύστημα ή το Δίκτυο, όπως ορίζονται στο άρθρο 2 του ν. 2773/1999 και των συνοδών έργων, καθώς και του δικτύου μεταφοράς και διανομής φυσικού αερίου και πετρελαϊκών προϊόντων μέσα σε δάση ή δασικές εκτάσεις, απαιτείται σχετική έγκριση επέμβασης. Η έγκριση αυτή, που ενσωματώνεται στην απόφαση για την Έγκριση Περιβαλλοντικών Όρων (Ε.Π.Ο), χορηγείται:

α) Από τον Υπουργό Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, κατά την έκδοση της ανωτέρω απόφασης, εφόσον

β) Από τον Γενικό Γραμματέα της Οικείας Περιφέρειας, κατά την υπογραφή της ανωτέρω απόφασης, μετά από γνώμη της αρμόδιας περιφερειακής δασικής υπηρεσίας, εφόσον

III. ΙΣΧΥΣ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΩΝ ΠΡΑΞΕΩΝ

Η ισχύς των διοικητικών πράξεων λήγει όταν α) παρήλθε η χρονική περίοδος της ισχύος της β) εκλείπει το αντικείμενο της πράξης γ) καταργηθεί εν όλω ή εν μέρει η πράξη είτε με νομοθετική διάταξη είτε με νεότερη πράξη αντιθέτου ή διαφορετικού

περιεχομένου δ) ανακληθεί η πράξη και η ανάκληση ενεργή για το μέλλον, ε) ο ενδιαφερόμενος παραιτηθεί εφόσον επιτρέπεται η παραίτηση.

(Επαμ. Σπηλιώπουλος – Εγχειρίδιο Διοικητικού Δικαίου , Α.Τάχος – Ελληνικό Διοικητικό Δίκαιο)

Περαιτέρω οι νόμιμες ατομικές διοικητικές πράξεις, και πράξεις γενικού περιεχομένου από τις οποίες οι διοικούμενοι απέκτησαν δικαιώματα, δεν ανακαλούνται (ΣτΕ 4451/2005, 2922/11, 3929/1997, 2389/2000, 3536/2001). Σύμφωνα με τον κανόνα αυτόν, η ανάκληση των ατομικών επωφελών διοικητικών πράξεων αποκλείεται λόγω μεταγενέστερης διοικητικής εκτίμησης των δεδομένων που υπήρχαν κατά την έκδοση της πράξης και στα οποία η πράξη στηρίζεται (ΣτΕ 3064/1991), καθώς και για λόγους σκοπιμότητας (ΣτΕ 3376/1982).

Κατ' εξαίρεση επιτρέπεται η ανάκληση νομίμων ατομικών ή γενικού περιεχομένου διοικητικών επωφελών πράξεων, για λόγους δημοσίου συμφέροντος και η αντίθεση προς το δημόσιο συμφέρον πρέπει να αιτιολογείται ειδικά, δεδομένου ότι το μέτρο είναι επαχθές για τον διοικούμενο (ΣτΕ 2057/2003, 1529/1993, 2243/1986, ΔΕΦ 1007/2007).

IV. Από τις ανωτέρω διατάξεις, όπως αυτές ερμηνεύθηκαν, καθώς και το διδόμενο πραγματικό, προκύπτουν τα ακόλουθα:

1. Οι υπ' αριθμ. 1407/25.11.1999 και 1408/25.11.1999 αποφάσεις του Γενικού Γραμματέα Περιφέρειας Πελοποννήσου, ούσες ατομικές διοικητικές πράξεις ισχυρές και σύμφωνα με την γνωμοδότηση ΝΣΚ 69/2002, δεν ακυρώθηκαν δικαστικά, ούτε ανακλήθηκαν από τη Διοίκηση, οπότε συνέχισαν να ισχύουν και να παράγουν αποτελέσματα σύμφωνα με το τεκμήριο νομιμότητας. Τούτο εκρίθη και με τις υπ' αριθμ. 2645/2011 και 2646/2011 αποφάσεις του Συμβουλίου της Επικρατείας.
2. Η εκδοθείσα στη συνέχεια απόφαση 133877/23.12.2010 του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, με θέμα την Έγκριση Περιβαλλοντικών Όρων του ενιαίου πλέον έργου « Αιολικός Σταθμός Παραγωγής Ηλεκτρικής Ενέργειας (ΑΣΠΗΕ), συνολικής ισχύος 36 MW, στις θέσεις «ΓΚΡΟΠΕΣ – ΡΑΧΗ ΓΚΙΩΝΗ» και «ΚΑΛΟΓΕΡΟΒΟΥΝΙ – ΠΟΥΛΟΣ» και έργα οδικής πρόσβασης και ηλεκτρικής διασύνθεσης, Δήμου Ζάρακα και Μολάων, Νομού Λακωνίας», ως νεότερη πράξη αντικατέστησε καθ' ολοκληρία

τις ανωτέρω. Τούτο δε διότι, εξεδόθη εν όψει νέου νομοθετικού καθεστώτος που διαφοροποιούσε τους όρους, τις προϋποθέσεις και τη διαδικασία επεμβάσεως επί των εκτάσεων που θα υλοποιηθεί το αυτό έργο (άρθρο 24 του ν. 3468/27.6.06) σύμφωνα με το οποίο η έγκριση επέμβασης στη δασική έκταση ενσωματώνεται στη ΜΠΕ και σ' αυτήν εμπεριέχονται πλέον ακριβής καθορισμός των δασικών εκτάσεων που θα καταλάβουν τα συνοδά έργα των ανεμογεννητριών, ήτοι η κατασκευή οικίσκου και η διαμόρφωση δρόμων. Ούτω, οι αντικατασταθείσες κατά τα ανωτέρω πράξεις επεμβάσεως σε δασική έκταση του Γενικού Γραμματέα Περιφέρειας Πελοποννήσου, έπαυσαν από της εκδόσεως της υπ' αριθ. 133877/23.12.2010 να ισχύουν στο σύνολό τους, εφόσον οι περιβαλλοντικοί όροι και η έγκριση επέμβασης στη δασική έκταση επαναλήφθηκαν στη νεότερη πράξη με την έκδοση της οποίας το ζήτημα ρυθμίσθηκε εξ υπαρχής από άλλο όργανο και με βάση νέο νομοθετικό καθεστώς. (ΣΤΕ 2010/2003, 4150/2011).

3. Οι ανωτέρω πράξεις 1407 και 1408/25.11.1999 του Γενικού Γραμματέα Περιφέρειας Πελοποννήσου ίσχυαν και παρήγαν αποτελέσματα μέχρι της αντικατάστασής τους με την άνω πράξη, ήτοι τον Δεκέμβριο του 2010, εφόσον ως προελέχθη ουδέποτε ακυρώθηκαν ή ανακλήθηκαν. Κατά συνέπεια οι επεμβάσεις των ενδιαφερομένων που έγιναν σύμφωνα με τις πράξεις αυτές και μέχρι την αντικατάστασή της, οπότε έπαψε να ισχύει, δεν ήσαν παράνομες. Η επελθούσα δε μερική μεταβολή μικρών τμημάτων της εκτάσεως που θα καταλάβει το έργο, λόγω νεότερης μετατόπισης του έργου, σε σχέση με τα τμήματα που είχαν καταληφθεί βάσει των προηγούμενων εγκρίσεων, συνεπάγεται υποχρέωση των ενδιαφερομένων να εγκαταλείψουν από την άνω ημερομηνία και αποκαταστήσουν αυτά, ως και της δασικής υπηρεσίας να τα κηρύξει αναδασωτέα, και να τα προστατεύει έκτοτε σύμφωνα με τη δασική νομοθεσία, σε καμιά περίπτωση όμως δεν συνεπάγεται ποινικές ευθύνες των εκμεταλλευομένων το έργο, εφόσον κατά το χρόνο επεμβάσεως ίσχυαν οι πράξεις που τους επέτρεπαν την επέμβαση. Πρωτόκολλο διοικητικής αποβολής θα μπορεί να εκδοθεί κατ'αυτών, εφόσον μετά την εφαρμογή της νέας διοικητικής πράξης (νέα μελέτη περιβαλλοντικών επιπτώσεων οικ. 133877/2010), εξακολουθούν να καταλαμβάνουν εκτάσεις

μη περιεχόμενες σ'αυτήν και οι οποίες εν τω μεταξύ θα κηρυχθούν και αναδασωτές κατά τα ανωτέρω.

V. Κατά ακουλουθίαν των προεκτεθέντων, επί των τεθέντων ερωτημάτων αρμόζει η κάτωθι απάντηση:

Οι υπ' αριθμ. 1407/25-11-1999 και 1408/25-11-1999 αποφάσεις του Γενικού Γραμματέα της Περιφέρειας Πελοποννήσου αντικαταστάθηκαν από την υπ' αριθμ. οικ. 133877/23.12.2010 Απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής και έπαψαν από την έκδοση αυτής να ισχύουν χωρίς να χρειάζεται η έκδοση διαπιστωτικής πράξης από τη Διοίκηση. Η Διοίκηση πρέπει να προσδιορίσει τα τμήματα των δασικών εκτάσεων που καταλείπονται μετά την έκδοση της υπ' αριθμ. 133877/23.12.2010 χωρίς να καταλαμβάνονται απ' αυτήν, λόγω του περιορισμένων τροποποιήσεων του αρχικού σχεδιασμού του ΑΣΠΗΕ, και τα οποία καταλάμβαναν οι υπ' αριθμ. 1407 και 1408/25.11.1999 εγκρίσεις επέμβασης του Γενικού Γραμματέα Περιφέρειας και να κηρύξει αυτά αναδασωτέα, προστατεύοντας τα και από οιαδήποτε επέμβαση επ' αυτών στο μέλλον σύμφωνα με τη δασική νομοθεσία. Πρωτόκολλο διοικητικής αποβολής θα πρέπει να εκδοθεί κατά των εκμεταλλευομένων το έργο, εφόσον μετά την έκδοση της άνω ΜΠΕ, εξακολουθούν να κατέχουν έκτασεις μη περιεχόμενες σ' αυτήν και δεν τις αποδίδουν στο Δημόσιο.

ΘΕΩΡΗΘΗΚΕ

Αθήνα, 28/3/2014

Ο Πρόεδρος Δ' Τμήματος

Ανδρέας Φυτράκης
Αντιπρόεδρος Ν.Σ.Κ.

Η Εισηγήτρια

Βασιλική Δούσκα
Νομικός Σύμβουλος του Κράτους